

Predmet C-633/20**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 98. stavka 1.
Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

25. studenoga 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Bundesgerichtshof (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

15. listopada 2020.

Tužitelj i podnositelj revizije: Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.**Tuženik i druga stranka u revizijskom postupku:**

TC Medical Air Ambulance Agency GmbH

Predmet glavnog postupka

Direktive 2002/92 i 2016/97 – Pojam „posrednik u osiguranju” – Obuhvaćanje društva koje potrošačima u svrhu pokrivanja rizika bolesti ili nezgode u inozemstvu uz naknadu nudi članstvo u grupnom osiguranju koje je to društvo sklopilo kao i druge usluge

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje prava Unije, članak 267. UFEU-a

Prethodno pitanje

U svrhu tumačenja članka 2. točaka 3. i 5. Direktive 2002/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. prosinca 2002. o posredovanju u osiguranju (SL L 9 od 15. siječnja 2003., str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku poglavlje 6., svezak 8., str. 23.) i članka 2. stavka 1. točaka 1., 3. i 8. Direktive (EU) 2016/97

Europskog parlamenta i Vijeća od 20. siječnja 2016. o distribuciji osiguranja (preinačeni tekst) (SL L 26 od 2. veljače 2016., str. 19.) Sudu Europske Unije upućuje se sljedeće prethodno pitanje:

Je li društvo, koje kao ugovaratelj osiguranja za svoje klijente kod društva za osiguranje održava inozemno putno zdravstveno osiguranje te inozemno i tuzemno osiguranje troškova povratka u domovinu u obliku grupnog osiguranja, koje distribuira potrošačima članstvo koje daje pravo korištenja usluga osiguranja u slučaju bolesti ili nezgode u inozemstvu te koje od pridobivenih članova prima naknadu za kupljeno osigurateljno pokriće, posrednik u osiguranju u smislu članka 2. točaka 3. i 5. Direktive 2002/92/EZ i članka 2. stavka 1. točaka 1., 3. i 8. Direktive (EU) 2016/97?

Navedene odredbe prava Unije

Direktiva 2002/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. prosinca 2002. o posredovanju u osiguranju, osobito članak 2. točke 3. i 5.

Direktiva (EU) 2016/97 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. siječnja 2016. o distribuciji osiguranja (preinačeni tekst), osobito članak 2. stavak 1. točke 1., 3. i 8.

Kratak prikaz činjenica i postupka

- 1 Tuženik angažira poduzetnike na području oglašavanja da putem prodaje od vrata do vrata potrošačima uz naknadu nude učlanjenje u zajednicu članova društva „TC Medical Air Ambulance Agency GmbH”. Članstvo daje pravo na korištenje različitih usluga u slučaju bolesti ili nezgode u inozemstvu. U to se ubrajaju nadoknada troškova liječenja za hitne slučajeve i sanitetskog prijevoza, organizacija i provedba odgovarajućih prijevoza kao i vođenje telefonski dostupne „Alarmne centrale”.
- 2 Tuženik je u ugovornom odnosu s društvom koje svojim medicinskim osobljem i svojim zrakoplovom za tuženika obavlja dio usluga osiguranja kao i organizaciju alarmne centrale dostupne 24 sata dnevno. U tu svrhu tuženik tom društvu plaća naknadu. Tuženik je kao ugovaratelj osiguranja sklopio grupno osiguranje kod društva za osiguranje kojim se klijentima tuženika osigurava osigurateljno pokriće u okviru inozemnog putnog zdravstvenog osiguranja kao i osiguranja za inozemne i tuzemne troškove povratka u domovinu.
- 3 Ni tuženik, ni poduzetnici na području oglašavanja koje je tuženik angažirao nemaju dozvolu za posredovanje u osiguranju prema nacionalnom pravu.
- 4 Tužitelj smatra da je djelatnost tuženika protutržišna. On u biti smatra da se tuženik bavi posredovanjem u osiguranju za koje mu je potrebna dozvola. Stoga je tužitelj pred nacionalnim sudovima podnio tužbu kojom zahtijeva donošenje

presude kojom se tuženiku nalaže da prestane potrošačima nuditi odnosno omogućiti da im se nude ugovori o učlanjenju u zajednicu osiguranika bez dozvole potrebne za posredovanje u osiguranju.

- 5 Landgericht (zemaljski sud, Njemačka) prihvatio je tužbu. Berufungsgericht (žalbeni sud, Njemačka) je povodom žalbe tuženika odbio tužbu. Sada je na sudu koji je uputio zahtjev da u revizijskom postupku odluči o tom sporu.

Kratki prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 6 Za uspjeh tužbenog zahtjeva bitno je utvrditi treba li tuženik prema nacionalnom pravu dozvolu za posredovanje članstva koje distribuira potrošačima uz naknadu. Odgovor na to pitanje pak ovisi o tumačenju članka 2. točaka 3. i 5. Direktive 2002/92 i članka 2. stavka 1. točaka 1., 3. i 8. Direktive 2016/97.
- 7 Berufungsgericht (žalbeni sud) je odbijanje tužbe obrazložio time da se tuženik u smislu nacionalnog zakonodavstva ne može kvalificirati posrednikom u osiguranju. Naime, taj sud navodi da prema nacionalnom pravu posrednik u osiguranju može biti samo onaj tko sam nije ni ugovaratelj osiguranja ni osiguravatelj. To se ne odnosi na tuženika. Tuženik je ugovaratelj osiguranja kod društva kod kojeg je on u vlastito ime sklopio ugovor o skupnom osiguranju za račun druge osobe. Osim toga, stavljaajući na raspolaganje alarmnu centralu kao i organizirajući i obavljajući povratni prijevoz u slučaju bolesti, on obavlja samostalne usluge koje premašuju opseg usluga grupnog osiguranja.
- 8 Tužba se odnosi na ugovornu dokumentaciju koju je tuženik koristio u rujnu 2017. Nakon toga je Direktiva 2002/92 s učinkom od 1. listopada 2018. ukinuta i zamijenjena Direktivom 2016/97 te je u prenošenju potonje navedene direktive izmijenjeno i nacionalno zakonodavstvo mjerodavno u spornom slučaju.
- 9 Kako prema staroj, tako i prema preinačenoj verziji nacionalnog zakonodavstva posrednik u osiguranju je onaj kome je kao zastupniku društva za osiguranje, ili više društava za osiguranje, povjereno da posreduje ugovore o osiguranju ili ih sklapa, ili tko kao posrednik u osiguranju preuzme posredovanje ili sklapanje ugovora o osiguranju, a da mu društvo za osiguranje nije povjerilo te poslove.
- 10 U njemačkoj sudskoj praksi i u njemačkoj literaturi stoga prevladava shvaćanje da se ugovaratelj grupnog osiguranja, koji uz naknadu distribuira članstvo u tom grupnom osiguranju, ne treba smatrati ni posrednikom u osiguranju ni osobom koja ima položaj sličan posredniku u osiguranju.
- 11 Međutim, zastupa se i stajalište da se ugovaratelj grupnog osiguranja može smatrati posrednikom u osiguranju ako on grupno osiguranje ne sklopi u interesu osiguranika nego u vlastitom ekonomskom interesu.
- 12 Iz Direktive 2002/92 i Direktive 2016/97 kojom se ona mijenja, kao ni iz dosadašnje s time povezane sudske prakse Suda nije jasno razvidno može li i, ako

da, pod kojim uvjetima, onaj tko je ugovaratelj grupnog osiguranja biti posrednikom u osiguranju.

- 13 Djelatnosti navedene u članku 2. točki 3. stavku 1. Direktive 2002/92 su prema sudskoj praksi Suda opširne. U toj se odredbi pojam posredovanja u osiguranju definira kao djelatnost prezentacije ili predlaganja ugovora o osiguranju ili obavljanja drugih pripremnih radnji za zaključivanje ugovora o osiguranju, ili zaključivanja takvih ugovora, ili pružanja pomoći pri upravljanju takvim ugovorima i njihovu izvršavanju, posebno u slučaju rješavanja odštetnog zahtjeva. S tim u skladu, svaka od djelatnosti navedenih u članku 2. točki 3. stavku 1. Direktive 2002/92 pojedinačno predstavlja djelatnost posredovanja u osiguranju (presuda od 31. svibnja 2018., Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag i dr., C-542/16, EU:C:2018:369, t. 37.). Ta se razmatranja u jednakoj mjeri odnose i na djelatnosti navedene u članku 2. stavku 1. točki 1. Direktive 2016/97. Tamo definirani pojam distribucije osiguranja obuhvaća, među ostalim, djelatnost predlaganja ugovora o osiguranju, savjetovanje o njima ili obavljanja drugih pripremnih radnji za sklapanje ugovora o osiguranju, ili sklapanja takvih ugovora, ili pružanja pomoći pri upravljanju takvim ugovorima i njihovu izvršavanju, posebno u slučaju rješavanja odštetnog zahtjeva.
- 14 Stoga se čini mogućim tuženika na temelju usluga koje on nudi u tom smislu smatrati posrednikom u osiguranju.
- 15 Osim toga, u prilog širokom tumačenju pojma posrednika u osiguranju idu i uvodne izjave obiju direktiva.
- 16 Direktiva 2002/92 i Direktiva 2016/97 polaze od toga da proizvode osiguranja mogu distribuirati različite vrste osoba ili ustanova. Direktiva 2002/92 navodi zastupnika u osiguranju, posrednika u osiguranju i prodavatelja bankosiguranja (uvodna izjava 9.), Direktiva 2016/97 osim toga spominje još i društva za osiguranje, putničke agencije i poduzeća za iznajmljivanje vozila (uvodna izjava 5.). Obje se direktive zbog jednakosti postupanja prema svim tim subjektima i zaštite potrošača trebaju odnositi na sve te osobe ili ustanove. Područje primjene Direktive 2016/97 pritom je očito šire od onog Direktive 2002/92 (uvodne izjave 7. i 8. Direktive 2016/97). Proglašeni cilj Direktive 2016/97 jest pružiti potrošačima jednaku razinu zaštite, bez obzira na razlike među distribucijskim kanalima (uvodna izjava 6.).
- 17 Iz navedenih uvodnih izjava nije razvidno da te direktive posrednicima u osiguranju smatraju isključivo zastupnike u osiguranju i posrednike u osiguranju.
- 18 Cilj koji se nastoji ostvariti direktivama 2002/92 i 2016/97 ujedno ide u prilog činjenici da se onoga koji, poput tuženika, uz naknadu distribuira potrošačima članstva u skupnom osiguranju, smatra posrednikom u osiguranju. U tim direktivama predviđena obveza upisa u registar treba osigurati da kao posrednik u osiguranju djeluje samo onaj tko ispunjava stroge stručne uvjete u pogledu stručnog znanja, dobrog ugleda, osiguranja od profesionalne odgovornosti i

financijske sposobnosti (vidjeti uvodne izjave 14. i 16. Direktive 2002/92). Time se treba s jedne strane osigurati visoka profesionalna razina posredovanja u osiguranju i usklađivanje tržišta posrednika diljem Unije uklanjanjem prepreka slobodi poslovnog nastana i slobodi pružanja usluga, i, s druge strane, treba jačati zaštitu potrošača, odnosno zaštitu ugovaratelja osiguranja, u tom području vidjeti presudu od 17. listopada 2013., EEAE i dr., C-555/11, EU:C:2013:668, t. 27.).

- 19 Za potrošače koji žele pokriti određeni rizik u smislu ekonomskog rezultata nije važno jesu li osigurateljno pokriće dobili izravno u svojstvu ugovaratelja osiguranja ili neizravno putem društva u svojstvu osiguranika grupnog osiguranja. Stoga se ne čini opravdanim da se osobi koja potrošaču u zamjenu za plaćanje naknade pribavi osigurateljno pokriće nameću različiti zahtjevi, ovisno o tome je li potrošač svoj položaj stekao kao ugovaratelj osiguranja ili kao osiguranik. Zaštita potrošača koja se namjerava postići direktivama 2002/92 i 2016/97 mogla bi stoga opravdati da se osobe, koje poput tuženika u vlastitom ekonomskom interesu distribuiraju članstva u skupnom osiguranju, smatra posrednicima u osiguranju.
- 20 Za razliku od Direktive 2002/92, Direktiva 2016/97 u svojoj uvodnoj izjavi 49. spominje grupna osiguranja. Iz te uvodne izjave proizlazi da je u slučaju grupnih osiguranja ugovaratelj osiguranja „potrošač”, a ne posrednik u osiguranju. Međutim, taj pojam ne pokriva sve slučajeve grupnih osiguranja, nego se odnosi samo na ona kod kojih pojedini član ne može donijeti samostalnu odluku o učlanjenju. U predmetnom slučaju, međutim, ne postoji takva obveza učlanjenja potrošača.

RADNI DOKUMENT